

ня волі, а більше того, як свідчить практика, статус «суб'єкта злочинного впливу» та «суб'єкта підвищеного злочинного впливу» злочинці досягають саме шляхом вчинення відповідних дій у місцях позбавлення волі. Саме тому, на нашу думку, визначення «злочинного впливу у місцях позбавлення волі» має знайти своє закріплення у нормах Кримінально-виконавчого кодексу України.

- організація або сприяння в проведенні злочинного зібрання (сходки) для планування спільного вчинення одного або більше злочинів, матеріального забезпечення чи координації злочинної діяльності, у тому числі розподілу доходів, одержаних злочинним шляхом, або сфер злочинного впливу, а також участь у такому зібранні (сходці), у тому числі з використанням засобів зв'язку;

- звернення до особи, яка завідомо для винного може здійснювати злочинний вплив, зокрема до особи, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу, у тому числі у статусі «вора в законі» з метою застосування нею такого впливу.

На думку, розробників вказаного законопроекту його прийняття дасть змогу: а) виключити вплив суб'єктів злочинної ієрархії на криміногенні, економічні та політичні процеси у державі; припинити діяльність злочинних спільнот та їх учасників, притягнути винних осіб до відповідальності; ліквідувати ієрархію злочинного світу, яка склалася за радянських часів, поставити поза законом кримінальні традиції та злочинні зібрання.

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність, лідери кримінального середовища, правове регулювання.

Ключевые слова: оперативно-розыскная деятельность, лидеры криминальной среды, правовое регулирование.

Key words: operative-search activity, leaders of criminal environment, legal regulation.

КОВАЛЕНКО ІЛІЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

*Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
аспірант кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВА У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ БАНКІВСЬКИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТЕЖІВ

Протягом останнього десятиріччя в Україні та в усьому світі інформаційні технології зробили великий крок вперед, внаслідок чого загострилась криміногенна ситуація. З масовою комп'ютеризацією та використанням всесвітньої мережі Інтернет актуальності набуває діяльність правоохоронних органів у боротьбі з шахрайством в сфері використання банківських електронних платежів. Кожен день у всьому світі відбуваються десятки тисяч інцидентів таких злочинів, які вчиняються

в банківській сфері з використанням мережі Інтернет. Відповідно до звіту «Norton Reports 2017» збиток таких злочинів у всьому світі склав 172 млрд доларів США, а кількість потерпілих від шахрайських операцій становить 978 мільйонів користувачів [3].

Безумовно, такі явища вимагають негайного реагування правоохоронних органів. В Україні такими кримінальними правопорушеннями займається кіберполіція (Департамент кіберполіції Національної поліції України) – міжрегіональний територіальний орган Національної поліції України, який входить до структури кримінальної поліції Національної поліції та, відповідно до законодавства України, забезпечує реалізацію державної політики у сфері боротьби з кіберзлочинністю, організовує та здійснює відповідно до законодавства оперативно-розшукову діяльність [1].

Серед науковців, які займаються удосконаленням організаційно-правових засад протидії кіберзлочинності в Україні, є: С.С. Чернявський, О.М. Бандурка, Ю.М. Батурін, В.Б. Вехов, В.А. Голубев, М.Д. Діхтяренко, Ю.В. Онищенко, О.В. Орлов, Б.В. Романюк.

Як правило, підставою для відкриття кримінального провадження за ст. 190 КК України є заяви про несанкціонований доступ, розкрадання грошових коштів з банківських рахунків. Надходять вони, як правило, від юридичних осіб, набагато рідше від громадян [1]. Поясненням цьому може бути те, що громадяни не бажають розголошувати в ході слідства викрадену інформацію, яка може містити таємні, інтимні та інші подобиці особистого життя.

Розслідування шахрайства у сфері використання банківських електронних платежів при проведенні слідчих (розшукових) дій, спрямованих на отримання інформації, яка знаходиться, як правило, на електронних носіях, а також проведення обшуку мають свої особливості.

Обшук при розслідуванні таких кримінальних проваджень пов'язаний з отриманням доказів про спосіб вчинення злочину з використанням комп'ютерної техніки, а також з використанням всесвітньої мережі Інтернет. Головною метою проведення обшуку при розслідуванні кіберзлочину є виявлення та вилучення комп'ютерної техніки, на якій залишилися сліди злочину, наприклад, файли, документи, фото та. ін.).

При проведенні обшуку слід виділити ряд особливостей: в першу чергу потрібно звернути увагу на комп'ютерну техніку, що знаходиться в приміщенні, а також на стан інтернет-мережі. При огляді приміщення слід провести пошук портативних USB флеш-накопичувачів, в тому числі замаскованих. Не аби яке значення має виявлення мобільного телефону, планшету на місці проведення обшуку. Як правило, на них може знаходитись дуже важлива інформація, яка слугуватиме швидкому розслідуванню злочину. Така техніка перед вилученням повинна бути правильно упакована та опечатана.

Також важливо при проведенні обшуку до потрапляння в приміщення має відключення такого приміщення від електромережі, таким чином, така дія з боку правоохоронних органів, які проводитимуть обшук, унеможливило швидке знищення інформації, яка знаходиться

на електронних носіях. Зловмисники за допомогою мікрохвильової печі можуть знищити будь-який електронний носій за лічені секунди.

Підводячи висновки, зазначимо, що швидкий розвиток комп'ютерних технологій у всьому світі загострив криміногенну ситуацію в даній сфері. Кожного року шахрайство в сфері використання банківських електронних платежів призводить до багатомільярдних збитків, як юридичних, так і фізичних осіб всіх країн світу. Задача правоохоронних органів полягає в швидкому розслідуванні, протидії таким видам кримінальних правопорушень та підвищенні кваліфікації відповідних спеціалістів у цій галузі. В той же час, якісне проведення обшуків різних категорій дає правоохоронним органам достатню кількість доказової інформації.

Список використаної літератури:

1. Кримінально процесуальний кодекс України від 18.10.2019 р. № 4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Офіційний сайт Департаменту кіберполіції Національної поліції України URL: <https://cyberpolice.gov.ua/>
3. Офіційний сайт NORTON URL: <https://us.norton.com/cyber-security-insights-2017>

Ключові слова: шахрайство, слідча (розшукова) дія, кіберзлочин, банківські електронні платежі.

Ключевые слова: мошенничество, следственное (розыскное) действие, киберпреступление, банковские электронные платежи.

Key words: fraud, investigation (search) action, cyber crime, banking electronic payments.